

Influenza is niet hetzelfde als 'griep'

Eigenlijk mogen we hier niet spreken over *griep*, maar moeten we de term *influenza* gebruiken. Influenza wordt namelijk veroorzaakt door een specifiek virus. Veel andere virussen kunnen echter een ziektebeeld veroorzaken dat sterk lijkt op influenza en dat in de volksmond bekendstaat als *griep*.

Het onderscheid is belangrijk: *griep* in de brede zin kan niet worden voorkomen met een influenzavaccin. Het vaccin beschermt enkel tegen het influenzavirus zelf, niet tegen andere virussen die vergelijkbare klachten geven.

Twee grote families van influenzavirussen

Er bestaan twee grote families van influenzavirussen: **type A** en **type B**.

Binnen elke familie komen talrijke verschillende stammen voor. Bovendien muteert (verandert) het influenzavirus bijzonder gemakkelijk, waardoor er voortdurend nieuwe varianten ontstaan.

De symptomen zijn bekend: koorts, hoofdpijn, spier- en gewrichtspijn, koude rillingen, een loopneus, hoesten en een algemeen gevoel van malaise.

Codering van influenzavirussen

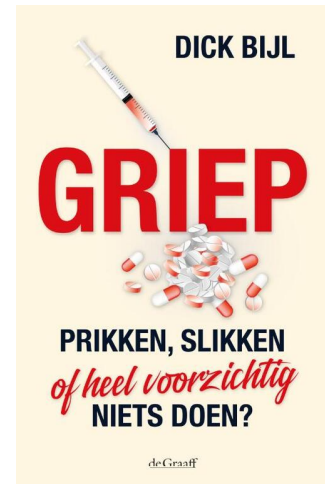
Influenzavirussen worden aangeduid volgens een internationaal coderingssysteem. De **subtypes** krijgen een code op basis van twee eiwitten op het virusoppervlak: **H** voor hemagglutinine en **N** voor neuraminidase.

Na elke letter volgt een cijfer dat de specifieke groep aanduidt (bijvoorbeeld H1N1 of H3N2). Soms wordt de code nog verder verfijnd met een verwijzing naar het seizoen of de periode waarin het virus dominant was of zich ontwikkelde.

Wie ontvangt een uitnodiging voor de vaccinatie?

Mensen met:

- een leeftijd van 60 jaar en ouder. Hier horen ook de mensen bij die vóór 1 mei van het volgend jaar 60 jaar worden.
- een longziekte zoals astma, waarvoor ontstekingsremmers gebruikt worden, COPD (Chronic Obstructive Pulmonary Disease (chronische bronchitis of longemfyseem)) en mensen met ernstige en langdurige longschade na COVID-19.
- een probleem in de functie van het hart, zoals na een hartaanval, hartritmestoornissen of hartfalen.
- diabetes type 1 en 2.
- een nierziekte.
- weinig afweer door een ziekte (bijvoorbeeld HIV (= humaan immunodeficientievirus)) door een medische behandeling, zoals chemotherapie of een beenmergtransplantatie, of door medicijnen die de afweer lager maken.
- neurologische en neuromusculaire ziekten (NNMD) zoals mensen met een spierziekte of andere ziekte(n) aan het zenuwstelsel zoals Parkinson of ALS (Amyotrofische Laterale Sclerose), mensen die een hersenbloeding of herseninfarct doormaakten, mensen met epilepsie of kinderen met psychomotore aandoeningen (algehele ontwikkelingsachterstand).
- zeer ernstig overgewicht (BMI .) ≥ 40 . De BMI (Body Mass Index. is een index die de verhouding tussen lengte en gewicht bij een persoon weergeeft. De BMI wordt veel gebruikt om een indicatie te krijgen of er sprake is van overgewicht of ondergewicht.) ≥ 40).
- dementie.
- den cochleair implantaat.
- een verstandelijke beperking.
- een leeftijd vanaf 6 maanden tot 18 jaar die langdurig salicylaten gebruiken (bijvoorbeeld bij chronische darmaandoeningen).

- alle mensen die in een verpleeghuis wonen en die niet in één van bovenstaande categorieën vallen.

Daarnaast mogen alle vrouwen die tussen 15 oktober en 1 maart 22 weken of langer zwanger zijn de griepprik halen. Zij kunnen de vaccinatie halen bij het consultatiebureau.

Voor gezonde volwassenen tussen 18 en 60 jaar wordt systematische vaccinatie **niet** aanbevolen door het RIVM. Onderzoek toont namelijk aan dat grootschalige vaccinatie in deze leeftijdsgroep geen merkbare invloed heeft op het aantal doktersbezoeken, ziekte-dagen, antibioticavoorschriften of hospitalisaties. Het effect op werkverzuim blijkt bovendien minimaal te zijn (Morel, 2018).

In het [Nederlandse Geneesmiddelen bulletin](#) van 2011 stond te lezen:

“Er is geen valide bewijs uit gerandomiseerd onderzoek, noch uit meta-analyses daarvan, dat de jaarlijkse influenzavaccinatie bij ouderen en risicopatiënten werkzaam en effectief is.”

Kritische kanttekeningen bij vaccinatie

Onderzoeker **Peter Doshi** publiceerde in 2008 [een wetenschappelijk artikel](#) waarin hij enkele opvallende vaststellingen deed.

Een studie van de **US National Institutes of Health** uit 2005, gebaseerd op gegevens van meer dan 30 influenzaseizoenen, kon geen verband aantonen tussen de toegenomen vaccinatiegraad na 1980 en een daling van de sterftecijfers in om het even welke leeftijdsgroep. Daarnaast werd in andere internationale onderzoeken gekeken naar de werkzaamheid en effectiviteit van geïnactiveerde influenzavaccins. Eén studie concludeerde dat *“bewijs uit systematische reviews aantoont dat geïnactiveerde vaccins weinig tot geen effect hebben op de onderzochte uitkomsten.”*

Volgens Doshi suggereren deze bevindingen dat ook andere factoren – zoals verbeterde leefomstandigheden of natuurlijk verworven immuniteit door blootstelling aan verwante influenzavirussen – een rol kunnen hebben gespeeld in de dalende sterftecijfers door influenza.

Mogelijke bijwerkingen

Zoals elk vaccin kan ook dit vaccin van [Influvac](#) en [Vaxigrip](#) bijwerkingen hebben. Ernstige allergische reacties zijn (onbekend hoe vaak dit precies voor komt):

- Bijwerkingen die tot een medische noodsituatie kunnen leiden en gepaard gaan met lage bloeddruk, versnelde oppervlakkige ademhaling, versnelde hartslag en zwakke polslag, koude, klamme huid, duizeligheid, wat kan leiden tot flauwvallen (shock).
- Een zwelling die het duidelijkst te zien is in het hoofd-halsgebied, zoals zwelling van het gezicht, de lippen, de tong, de keel of een ander deel van het lichaam en die kan leiden tot moeite met slikken of ademen (angio-oedeem).
- Hoofdpijn, sufheid, zweten, verlies van eetlust, misselijkheid, buikpijn, diarree, braken, prikkelbaarheid/geïrriteerdheid, spierpijn, gewrichtspijn, vermoeidheid, koorts, malaise, rillen, pijn op de prikplek, roodheid, zwelling, harde plek op de prikplek, blauwe plek.
- Huidreacties die zich over het hele lichaam kunnen uitbreiden, waaronder jeuk (pruritus, urticaria) en huiduitslag.
- Ontsteking van de bloedvaten met als gevolg huiduitslag (vasculitis) en in zeer zeldzame gevallen tijdelijke nierproblemen.
- Pijn in het huidgebied dat door een bepaalde zenuw wordt verzorgd (zenuwpijn, neuralgie), afwijkingen in het waarnemen van gevoel (tastzin), pijn, kou en warmte, aanval van bewusteloosheid met spiertrekkingen (convulsies) in combinatie met koorts, neurologische aandoeningen die kunnen leiden tot nekstijfheid, verwardheid, gevoelloosheid, pijn en zwak gevoel in de armen en benen, evenwichtsstoornissen, verminderde reflexen en verlamming van het lichaam of van een deel ervan (ontsteking van hersenen en ruggenmerg [encefalomyelitis], zenuwontsteking [neuritis], plotseling optredende zenuwontsteking [syndroom van Guillain Barré]).
- Tijdelijke vermindering van de hoeveelheid bloedplaatjes (een bepaald soort cellen in het bloed; een te laag aantal bloedplaatjes kan leiden tot het gemakkelijk ontstaan van blauwe plekken of bloedingen (voorbijgaande trombocytopenie) en tijdelijke zwelling van de lymfeklieren in de nek, de oksels of de liezen (voorbijgaande lymfadenopathie).

Meld bijwerkingen altijd bij bijwerkingencentrum [Lareb](#).

Door bijwerkingen te melden, kunt u ons helpen meer informatie te verkrijgen over de veiligheid van dit geneesmiddel.

Gemelde bijwerkingen 2019/2020

Van de 740 meldingen waren er 12 (1,6%) ernstig volgens de criteria van de Council for International Organizations of Medical Sciences (CIOMS): het internationaal samenwerkingsverband van autoriteiten, fabrikanten en de WHO rondom vaccinaties.

Tabel 2 Criteria voor ernst in 12 ernstige meldingen

Criterium	Aantal meldingen
Overlijden	3
(Verlenging van) ziekenhuisopname	6
Invaliditeit/blijvende arbeidsongeschiktheid	1
Overige ernstige aandoeningen of klachten	3

Figuur 1 <https://www.lareb.nl/Knowledge/FilePreview?id=40425&p=33422> (Pagina 7)

Conclusie

Griepsymptomen gaan soms samen met een besmetting door het influenzavirus, maar heel vaak is dat niet het geval. Zelfs wanneer het virus aanwezig is, staat niet vast dat het daadwerkelijk de oorzaak is van de klachten.

Alleen in die gevallen kan vaccinatie in bepaalde mate bescherming bieden. De vraag blijft echter of dit mogelijke voordeel opweegt tegen de risico's van bijwerkingen, zowel op korte als op lange termijn.